

VERSLAG¹

Aanwezig:

- Cathy Berx, gouverneur provincie Antwerpen, voorzitter
- Jasmine Michielsens, Agentschap Onroerend Erfgoed (OE)
- Koen Deheegher, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Michel Van Ombergen, Departement Landbouw en Visserij (LV)
- Christophe Vandevooort, Ruimte Vlaanderen (RV)
- Ilse van Dienderen, Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
- Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
- Hilde Van den Broeck, Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)
- Benny Eyckmans, gemeenteraadslid, Geel
- Bart De Boel, medewerker waterlopen, Geel
- Gert Fransen, schepen, Grobbendonk
- Mien Van Olmen, schepen, Herentals
- Gino Verbiest, verantwoordelijke integraal waterbeheer, Lier
- Toon De Raedt, milieuambtenaar, Lille
- Griet Van Olmen, schepen, Nijlen
- Marc T'Syen, schepen, Olen
- Mizel Gebruers, voorzitter OCMW, Vorselaar
- Frederik Mollen, Natuurpunt
- Gert Van de moortel, Boerenbond
- Ellen Vos, Innovatiesteunpunt
- Goedele Schuerman, DenS Communicatie

Verontschuldigd:

- Bram Abrams, secretaris
- Koen Segher, Waterwegen & Zeekanaal (W&Z)
- Wim Dauwe, Waterwegen & Zeekanaal (W&Z)
- Katleen Vandenberghe, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Griet Smaers, schepen, Geel
- Ward Kennes, burgemeester, kasterlee
- Marc Herrygers, schepen, Lille
- Fernand Bossaerts, schepen, Ranst
- Filip Van Den Broeck, schepen, Vorselaar
- Luc Van Hove, burgemeester, Zandhoven
- Ludwig Caluwé, gedeputeerde, provincie Antwerpen
- Rik Röttger, gedeputeerde, provincie Antwerpen
- Koen Symons, Innovatiesteunpunt

Verslag: Goedele Schuerman, DenS Communicatie

Agenda

1. Goedkeuring verslag OC 1 december 2015 + opvolging actiepunten
2. Stand van zaken plannen en projecten coördinatieopdracht
  - a. Opmaak Gewestelijke RUP's
  - b. Opmaak Managementplannen Europese natuurdoelen SBZ-H
  - c. Projecten bekkenbeheerplan
  - d. Compensaties Kempische Noordzuidverbinding N19g
  - e. Aanduiding erfgoedlandschappen
    - i. Beheerplannen
  - f. Geactualiseerd Sigmaplan
    - i. Ontwerp plan-MER GRUP Sigmaplan cluster Nete

---

¹ Dit verslag moet samen gelezen worden met de voorbereidende nota's.

- ii. Inrichtingsnota Varenheuvel-Abroek
- g. PDPO-project 'Vallei in verandering, kansen voor duurzame landbouw': stand van zaken en verdere aanpak
- 3. Operationalisering intentieverklaring Kleine Nete: resultaat werkateliers en verdere aanpak
- 4. Varia en rondvraag
  - a. Communicatie m.b.t. afstandsregels voor bemesting (artikel Boer en Tuinder)
  - b. Handhaving in de vallei

Documenten (zie ook www.kleinenete.be)

- Powerpointpresentatie: '160927_KN OC PPT'
- AP1: Verslag OC dd. 1/12/2015
- AP2: PDPO Inspiratiegids
- AP3: Operationalisering intentieverklaring
  - Nota operationalisering intentieverklaring
  - 3 verslagen van werkateliers in Herentals, Nijlen en Geel
  - Kansenrapport

1. Goedkeuring verslag vorige vergadering OC 1 december 2015 + opvolging actiepunten

Het verslag wordt goedgekeurd, als volgt aangepast (onderlijnde tekst):

- *PDPO-project:*
  - *Lieven Nachtergale, ANB: De meerwaarde van dit project ligt in de kans tot innovatie, op basis van de verzamelde kennis in de projectgroep. Dit gaat verder dan puur natuurbeheer. Dit was al zo afgesproken in de projectgroep. Het blijkt nog te weinig uit de teksten.*
  - *Gert Van de moortel, Boerenbond: De landbouwsector steunt de vraag de opdracht niet te verenigen tot het natuurgebied, maar het volledige plangebied te bekijken. In het PDPO-project wordt de facto ruimer gekeken dan het natuurgebied. Op het volledige areaal van de deelnemende bedrijven wordt nl. gekeken wat o.a. de mogelijkheden zijn rond agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Dit gaat niet alleen ruimer dan het natuurgebied, maar ook ruimer dan het plangebied.*
- *Rivierherstelproject Kleine Nete en AOG De Zegge: AOG De Zegge + meander N19g: de bouwvergunning is aangevraagd via een projectvergadering (24 november 2015). De projectvergadering was gunstig mits voorwaarden (er is nog geen goedgekeurd verslag van de projectvergadering).*
- *Sigmaplan, Varenheuvel-Abroek:*
  - *ontwerp-inrichtingsnota cfr decreet landinrichting is in opmaak (in samenwerking met VLM). Het doel van de inrichtingsnota is enkel het instrumentarium samen te brengen voor een goede ruimtelijke en fysieke scheiding tussen het landbouw- en het natuurgebied. Beide moeten na de inrichting ongehinderd en los van elkaar kunnen functioneren en autonoom ontwikkelen.*
  - *Lieven Nachtergale, ANB: Er mogen geen verkeerde verwachtingen ontstaan voor Varenheuvel-Abroek. Er wordt gezocht naar mogelijkheden voor een goede scheiding van landbouw- en natuurgebied. Maar maatregelen die verder gaan en enkel op landbouw zijn gericht (bv. drainage los van mitigatie van eventuele vernattende impact vanuit het nieuwe natuurgebied) zijn hier niet aan de orde. Het flankerend beleid bestaat hier, naast het ontzien van de landbouwenclave in Varenheuvel-Abroek, uit een fasering (dit projectdeel is bijna 10 jaar achteruitgeschoven), ruilgrond (o.m. mogelijk gemaakt omdat door de fasering meer tijd voor het vinden ervan is gekomen) en stimuli.*
- *Vraag Olen Agnas: Christophe Vandervoort, RV: Ruimte Vlaanderen zal geen RUP opmaken zonder engagement voor bosuitbreiding van alle betrokken actoren. De 25 ha bosuitbreiding betreft feitelijke bosuitbreiding. Het zone-eigen maken van bestaand bos telt niet mee.*

Alle actiepunten komen aan bod in de agendapunten, uitgezonderd volgende actiepunten:

- *Project Pallieterland: Landbouwer in projectgebied met oranje brief elders in IHD-gebied vraagt beide te koppelen.*
Opvolging: Deze vraag is niet meer gesteld bij het overleg met eigenaars en tijdens de infomarkt.
- *Gecumuleerde impact op landbouw: VLM diende zelf aanvraag in bij VTC en vraagt of impact van PAS kan ingebracht worden in de inventaris van de gecumuleerde impact op landbouw.*

Opvolging: Bijkomende impact door PAS bleek bij nazicht eerder beperkt, momenteel is er nog geen zicht op de definitieve impact door PAS.

- *IHD en Graafweide-Schupleer: Lieven Nachtergale checkt intern de vraag over peilbuizen die niet volgens plan zouden geplaatst zijn.*

Opvolging: ANB heeft geen informatie over verkeerd geplaatste peilbuizen.

2. Stand van zaken plannen en projecten Coördinatieopdracht

Zie ook PPT

Gewestelijke RUP's

Toelichting door Christophe Vandevooort, Ruimte Vlaanderen.

Op dit ogenblik zijn volgende RUP's in opmaak of gepland:

- RUP Benedennete Lier: infomarkt inrichtingsplan project Pallieterland op 14 september 2016, bilateraal overleg met stad Lier over RUP-voorstel op 19 september 2016, actorenoverleg op 30 september 2016, daarna opmaak voorontwerp RUP i.f.v. organisatie plenaire vergadering begin 2017 (na goedkeuring plan-MER Sigma Cluster Nete en Kleine Nete);
- RUP Tappelbeek Broechem: plenaire vergadering over voorontwerp RUP op 29 juni 2016, gunstig advies SARO op 31 augustus 2016, nu opmaak ontwerp RUP i.f.v. voorlopige vaststelling door Vlaamse Regering na goedkeuring MER-screening najaar 2016;
- RUP Kleine Nete en Aa N19 tot Albertkanaal: heropstart in 2017 na afronding lopende onderzoeken Graafweide-Schupleer (ecohydrologische studie ...);
- RUP Mondingsgebied Grote Nete: opstart in 2018 cfr. planning project Sigmaplan;
- RUP Varenheuveld-Abroek: opstart in 2019 cfr. planning project Sigmaplan;
- RUP Gerhezerbossen-Doffen in Olen:
  - Indicatief voorstel uitgewerkt in overleg met gemeente Olen en lokale actoren (voorjaar 2016);
  - Opmaak agenderingsnota i.f.v. beslissing over opname in gebiedsgericht programma AGNAS 2017 (najaar 2016);
  - Opstart RUP: in te plannen in 2017 indien opgenomen in programma 2017.

Opmaak managementplannen Natura 2000

Toelichting door Koen Deheegher, Agentschap voor Natuur en Bos.

- Opmaak managementplannen Natura 2000: de besluitvorming over MP 1.1. staat "on hold" in afwachting van een beslissing van de Vlaamse Regering over het Vlaams Natura 2000-programma en een aanpassing van het natuurdecreet na vernietiging van bepalingen uit dat decreet door het grondwettelijk hof. De gebiedsgerichte implementatie van de Europese Natuurdoelen gaat ondertussen verder.
- Speciale Beschermingszones (SBZ) Kleine Nete: Ecohydrologische studie voor SBZ-H Graafweide-Schupleer loopt tot eind 2016. Daarna wordt een inrichtingsplan opgemaakt.

Bespreking:

- Frederik Mollen, Natuurpunt: Tot nu toe is aangekondigd dat de opmaak van het RUP zou starten in 2017. Komt deze timing niet in het gedrang?
  - Cathy Berx, voorzitter: De inrichtingsnota zal parallel met het RUP verder uitgewerkt worden, de eerste mijlpaal is de afwerking van de ecohydrologische studie.
- Gert Van de moortel, Boerenbond: Hoever staat het aankoopdossier binnen Graafweide-Schupleer? Bij de landbouwsector leeft bezorgdheid over de vraag of de landbouwers tot ze gebruik kunnen maken van de flankerende maatregelen uit de inrichtingsnota, actief kunnen blijven op dezelfde percelen en onder hetzelfde regime (i.c. geen extra teeltbeperkingen en geen extra bemestingsbeperkingen).
  - o Cathy Berx, voorzitter: De onderhandelingen voor de aankoop van de gronden D'Ursel lopen nog.
  - o Ilse Vandieren, VLM: VLM is bereid de gronden die in het voorkeursscenario behouden blijven als agrarisch gebied aan te kopen. Indien het tot een verkoop komt, geldt het voorkeursrecht van de pachters. Als de pachters daar geen gebruik van maken, wordt de grond eigendom van VLM, maar behouden ze hun pacht, tenzij ze vrijwillig hun pacht zouden aftekenen.

Projecten bekkenbeheerplan

Toelichting door Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij.

- Actualisatie Project MER ontheffing voor Hellekens, Olens Broek, AOG DE Zegge en meander N19g is goedgekeurd.
- Afgraven Hellekens: werken zijn gestart op 1 augustus 2016 (300 werkdagen).
- AOG De Zegge en meander N19g:
  - De projectvergadering van 24 november 2015 was voorwaardelijk gunstig. In november 2016 wordt de bouwvergunning aangevraagd.
  - Tegen het onteigeningsbesluit is beroep aangetekend bij de Raad van State. De onderhandelingen met eigenaars en gebruikers lopen verder, najaar 2016 zullen de compromissen ondertekend worden.
  - O.b.v. de onderhandelingen is tussen N19g en Lichtaartseweg voor dijkprofiel type 1 en tussen Lichtaartseweg en Olens Broek voor dijkprofiel type 2 gekozen. Op dijkprofiel type 1 is recreatie met paarden mogelijk.
- Nieuw Interreg-project 'Building with Nature' omvat ontwerpend onderzoek en ontwerp voor de zoekzones Bobbejaanland, Camping Korte Heide en Ark van Noë. Naar aanleiding van het resultaat van het ontwerpend onderzoek voor de Olympiadelaan en de vraag van de provincie om met de partners een traject gericht op realisatie op te zetten, stelt VMM voor om ook het onderzoek naar het technisch ontwerp voor het watersysteem binnen signaalgebied Olympiadelaan bijkomend op te nemen in dit Interreg-project.

Bespreking:

- Cathy Berx, voorzitter: Mogelijk heeft de Brexit impact op Interreg-projecten met partners uit het Verenigd Koninkrijk. Heeft de partner uit het Verenigd Koninkrijk een groot aandeel in het project Building with Nature?
  - Marc Florus, VMM, kent het juiste aandeel niet, maar dit punt is binnen het project besproken.
- Gert Van de moortel, Boerenbond: Een van de voorwaarden was boscompensatie in natura. Hoever staat dit? Komt bij de compensatie landbouwgrond in het vizier?
  - Marc Florus, VMM: Er zijn voldoende mogelijkheden voor boscompensatie, VMM is hierover nog in overleg met de stad Herentals. ANB vroeg compensatie in de nabijheid, dit moet nog getoetst worden door ANB. De compensatie is gezocht via boscompensatie.be, of het om landbouwgronden gaat, is nu nog niet duidelijk.
  - Mien Van Olmen, Herentals: De stad Herentals heeft een nota rond de boscompensatie overgemaakt aan het kabinet van de gouverneur.
- Mien Van Olmen, Herentals: Wat betekent de opname van Olympiadelaan binnen het Interreg-project?
  - Marc Florus, VMM: Het is niet de bedoeling dat dit een apart spoor wordt. Het technisch ontwerp voor het watersysteem zal besproken worden met alle partners betrokken bij het verdere traject n.a.v. het ontwerpend onderzoek Olympiadelaan dat de provincie zal opzetten.
- Frederik Mollen, Natuurpunt: In het verslag van het werkatelier in Herentals rond de intentieverklaring staat dat VMM geen bijkomende overstromingsgebieden zal aansnijden in de regio.
  - Marc Florus, VMM: In de bekkenbeheerplannen zijn géén plannen voorzien voor de inrichting van andere AOG's in de regio dan de AOG's die op dit moment aangelegd worden. AOG Grobbendonk heeft gewerkt tijdens de natte periode, maar er stond wel veel water in de vallei. Naast de aangelegde AOG's blijft de vallei uiteraard wél een van nature overstroombaar gebied met een waterbergingsfunctie.

Compensaties Kempische Noordzuidverbinding N19g

Toelichting door Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij.

- De compensaties voor de Kempische Noordzuidverbinding worden mee opgenomen in de bouwvergunning voor AOG De Zegge.

Aanduiding erfgoedlandschappen

Toelichting door Jasmine Michielsens, Agentschap Onroerend Erfgoed.

- Het Onroerend-erfgoeddecreet van 1 januari 2015 hanteert nieuwe termen: een vroegere ankerplaats is nu een 'item uit de vastgestelde landschapsatlas'. Als zo'n item wordt opgenomen in een RUP, wordt het een 'erfgoedlandschap'.
- De vastgestelde landschapsrelicten 'Samenvloeiingsgebied Kleine Nete en Aa' en 'Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk' zullen omgezet worden naar erfgoedlandschap via respectievelijk RUP Kleine Nete en Aa (2017) en RUP Varenheuvel-Abroek (2019).
- Voor erfgoed kan door de eigenaar of een gevolmachtigde een beheerplan opgemaakt worden met een visie op lange termijn. Agentschap Onroerend Erfgoed komt voor 80% tussen in de opmaak van het beheerplan en speelt een ondersteunende rol. O.b.v. een goedgekeurd beheerplan kunnen erfgoedpremies gekregen worden of vrijstelling voor bepaalde toelatingsplichtige werken.
- Kempens Landschap wil voor de site kasteel en watermolen Grobbendonk een geïntegreerd beheerplan opstellen. Naar aanleiding daarvan is door het PBC aan Onroerend Erfgoed gevraagd te onderzoeken of het niet wenselijk is een beheerplan voor het volledig beschermd cultuurhistorisch landschap t.h.v. Graafweide of ander erfgoed in de vallei van de Kleine Nete op te maken.

Bespreking:

- Cathy Berx, voorzitter: Wat indien twee of meer eigenaars de opmaak van een beheerplan willen trekken?
  - Jasmine Michielsens, OE: Dit is mogelijk, in grote gebieden is het goed alle eigenaars mee te betrekken.
- Frederik Mollen, Natuurpunt: We moeten erover waken door de opmaak van beheerplannen vanuit natuur en erfgoed geen versnippering te bewerkstelligen. Natuurpunt maakt een beheerplan voor het gebied en wil graag betrokken worden bij de opmaak van een beheerplan vanuit erfgoed.
  - Jasmine Michielsens, OE: OE en ANB staan voor een geïntegreerde aanpak. De initiatiefnemer van het beheerplan moet de stakeholders betrekken, maar OE bewaakt dit.
  - Gert Van de moortel, Boerenbond: Geïntegreerd werken is noodzakelijk.
- Michel Van Ombergen, Departement Landbouw en Visserij: Krijgen landbouwers premies voor bv. onderhoud van graslanden ... ?
  - Jasmine Michielsens, OE: Agentschap Onroerend Erfgoed komt voor 80% tussen in de opmaak van het beheerplan. O.b.v. een goedgekeurd beheerplan kunnen erfgoedpremies gekregen worden of vrijstelling voor bepaalde toelatingsplichtige werken.
- Gert Van de moortel, Boerenbond: Worden alleen de eigenaars betrokken of ook de gebruikers? Boerenbond vraagt dat ook gebruikers betrokken worden.
  - Jasmine Michielsens, OE: De wetgeving bepaalt niet wie de te betrekken actoren zijn, dit wordt bij de start beslist door de initiatiefnemers. Gebruikers kunnen bijvoorbeeld betrokken worden via informatieavonden.
- Gert Van de moortel, Boerenbond: Hoe kadert de timing van de opmaak van het beheerplan voor Graafweide in de opmaak van het RUP?
  - Jasmine Michielsens, OE: Een beheerplan kan op een tweetal jaar worden opgemaakt.
  - Christophe Vandevooort, RV: Op dit moment is de opmaak van een beheerplan niet gepland en dus ook niet gekoppeld aan het RUP. Het zijn steeds de eigenaars die daartoe het initiatief kunnen nemen. Het agentschap OE ondersteunt dat proces, maar is niet de initiatiefnemer. Er kan verder onderzocht worden of de verschillende eigenaars bereid zijn zo'n plan op te (laten) maken. Vanuit het PBC is aangegeven dat dat wel een meerwaarde kan zijn omdat er dan ook instrumenten zoals vergoedingen voor beheerwerken (erfgoedpremies) aangesproken kunnen worden.
- Gert Fransen, Grobbendonk: De gemeente Grobbendonk is vragende partij om hierover met alle actoren in de omgeving rond de tafel te zitten.
- Cathy Berx, voorzitter: Het is aangewezen dat ook de potentiële toekomstige eigenaars daarbij betrokken worden.

Afspraken:

- OE bekijkt, in overleg met gemeente Grobbendonk en ANB, de mogelijkheden om het geplande beheerplan te verruimen tot de omgeving en koppelt hierover terug.

Sigmaplan

Toelichting door Koen Deheegher, Agentschap voor Natuur en Bos.

- Zone 1. Beneden Nete: voor Hof van Lachenen en Anderstadt III maakt ANB technische uitvoeringsplannen, voor Polder van Lier en Anderstadt I doet W&Z dat. Op 30 september 2016 is er een actorenoverleg over het RUP-voorstel.
- Zone 2. Varenhevel-Abroek: het inrichtingsplan voor het landbouwgebied is in voorbereiding en werd toegelicht op de thematische werkgroep landbouw op 15 september 2016. Van de 75 ha te vrijwaren voor landbouw is nu al 12 ha verworven. Eén van de vijf zwaarst getroffen landbouwers heeft zijn gronden verkocht. Ook met andere landbouwers lopen gesprekken. Voor Varenhevel-Abroek en Mondingsgebied Grote Nete is er zicht op 120 ha ruilgrond in de omgeving.
- Zone 3. Mondingsgebied Grote Nete: de resultaten van het landbouweffectenrapport werden begin september toegelicht aan de landbouwsector. Het bestek voor de inrichtingsstudie wordt aanbesteed begin oktober. Over de sanering van het stort aan de Kesselsesteenweg volgt overleg met OVAM.
- Plan-MER: voor de hele cluster wordt één plan-MER opgemaakt. Op 19 september 2016 werden de ontwerp teksten besproken. Nu wordt het plan-MER gefinaliseerd.

Bespreking:

- Gert Van de moortel, Boerenbond: Wordt de 75 ha te vrijwaren voor landbouw aangekocht?
  - Koen Deheegher, ANB: Het is niet de bedoeling dat de zone die gevrijwaard wordt voor landbouw aangekocht wordt door ANB. ANB zal enkel het gebied dat ingericht wordt voor natuur verwerven. Momenteel worden door landbouwers wel gronden vrijwillig te koop aangeboden in het gebied bestemd voor landbouw. Deze gronden komen in de grondenbank en dienen om andere zwaar getroffen landbouwers ruilgrond te kunnen aanbieden.
- Gert Van de moortel, Boerenbond: Boerenbond vraagt duidelijke communicatie over de beoogde doelsoorten (roerdomp) en eventuele verschuivingen daarvan. Een duidelijke communicatie is essentieel voor de geloofwaardigheid op het terrein.

PDPO-project Vallei in verandering

Toelichting door Ellen Vos, Innovatiesteunpunt.

- Voorstelling van het ontwerp van inspiratiegids voor landbouwers. De leden van de OC wordt gevraagd voorstellen tot aanpassing of suggesties door te geven tegen 1 november 2016. Deze input zal opgenomen worden in de definitieve versie van de inspiratiegids waarmee vanaf januari naar de bedrijven wordt gestapt.
- Stand van zaken begeleidingstrajecten landbouwers.

Bespreking:

- Mizel Gebruers, Vorselaar: Van de 20 bedrijven zijn er vijf die niet meestappen in het project. Waarom?
  - Ellen Vos, Innovatiesteunpunt: Voor 2 bedrijven is het niet relevant, met 1 bedrijf lukt het niet contact te krijgen, voor 1 bedrijf is verdere pacht onzeker en het laatste bedrijf vormt in de praktijk één geheel met een ander bedrijf dat wel meewerkt. De zwaarst getroffen bedrijven vallen onder de 15 die wel meewerken.
- Mien Van Olmen, Herentals: Ook de financiële draagkracht van de bedrijven speelt mee.
  - Ellen Vos, Innovatiesteunpunt: Er is veel financiële onzekerheid. Dit maakt het voor bedrijven moeilijker mee te stappen in dit verhaal.
- Cathy Berx, voorzitter: Het zou goed zijn in de nota aan te geven welke voorbeelden implementeerbaar zijn op het terrein in Graafweide-Schupleer.
  - Ellen Vos, Innovatiesteunpunt: Dit vormt een onderdeel van de SWOT-analyse. Daarin zullen ook de kansen/mogelijkheden die het gebied wel of niet biedt voor bepaalde strategieën bekeken worden. Het klopt dat niet elke strategie bruikbaar is voor elk bedrijf of voor het gebied Graafweide-Schupleer. De inspiratiegids is opgevat als een instrument dat niet alleen voor Graafweide-Schupleer moet dienen, maar nadien ook gebruikt kan worden in andere gebieden. Dat was zo voorzien in het projectvoorstel.
  - Frederik Mollen, Natuurpunt: Sommige landbouwbedrijven hebben hun zetel buiten Graafweide-Schupleer en ook gronden in andere gebieden, waar strategieën die niet toepasbaar zijn in Graafweide-Schupleer wél implementeerbaar zijn. Daarom is het belangrijk die ook op te nemen in de inspiratiegids.

- Jasmine Michiels, OE: Kan ook beheer van landschaps- en erfgoedelementen opgenomen worden?
  - Ellen Vos, Innovatiesteunpunt: Ja, dat is opgenomen.
- Marc Florus, VMM: Stelt de vraag of het interessant zou zijn om met de OC-leden en betrokken landbouwers een bezoek te brengen aan enkele inspirerende voorbeelden.
  - Ellen Vos, Innovatiesteunpunt, verkiest individuele bezoeken met de betrokken landbouwers, omdat voor elk bedrijf andere voorbeelden relevant zijn.
- Cathy Berx, voorzitter: Werden de inspirerende voorbeelden ook begroot?
  - Ellen Vos, Innovatiesteunpunt: We hebben niet van elke bedrijfsstrategie een rentabiliteitsstudie/economische doorrekening. Bovendien bepaalt de huidige startsituatie van de bedrijven ook in grote mate wat wel of niet mogelijk is. In het project proberen we vooral om bedrijfsleiders breed te laten kijken naar welke mogelijkheden er allemaal zijn.
  - Gert Van de moortel, Boerenbond: De grote lijnen zijn wel bekend, bv. hoeveel kamers nodig zijn om hoevertoerisme rendabel te maken. Maar de concrete aanpak zal verschillen per bedrijf.
- Geert Fransen, Grobbendonk: Gemeentebesturen hebben ook nood aan inspiratie om te weten hoe ze vanuit het lokale bestuur een kader kunnen bieden om bedrijven die willen verbreden of omschakelen te ondersteunen.
  - Jasmine Michiels, OE verwijst naar het afwegingskader dat gemaakt werd voor landbouwbedrijven in erfgoedsites, terug te vinden op de site van Onroerend Erfgoed.
  - Cathy Berx, voorzitter: De voorzitter vraagt of Vlaamse administraties willen meedenken aan de uitwerking van zo'n kader?

Afspraken:

- De leden van de OC geven voorstellen tot aanpassing of suggesties voor de inspiratiegids door tegen 1 november 2016.
- De Vlaamse administraties geven aan of ze mee willen werken aan de uitwerking van een kader waarmee lokale besturen landbouwbedrijven die willen verbreden of omschakelen kunnen ondersteunen.

3. Operationalisering intentieverklaring Kleine Nete

Toelichting door Christophe Vandevort, Ruimte Vlaanderen.

- Eind juni, begin juli werden drie werkateliers (in Herentals, Nijlen en Geel) georganiseerd om de intentieverklaring te concretiseren. Op basis van een inventarisatie van de lopende projecten verkenden we samen met de partners de kansen en kwaliteiten van het gebied voor verdere gebiedsgerichte samenwerking.
- De resultaten van deze werkateliers zijn nu verwerkt in een 'kansenrapport' en een nota met een voorstel voor de verdere aanpak. Vijf mogelijke hefboomprojecten worden voorgesteld. Vraag aan de OC-leden is of dit de juiste projecten zijn en of de leden dit mee willen ondersteunen.

Bespreking:

- Frederik Mollen, Natuurpunt: Natuurpunt staat achter de formulering van het hefboomproject voor de Molternetebrug als vertrekpunt voor de ontwikkeling van een meer beleefbare vallei zoals opgenomen in de PPT. Dit punt is dringend, als de brug verlegd wordt, komt ze in Europese natuur te liggen. W&Z is hiermee bezig, hier wordt best geïntegreerd rond gewerkt.
- Griet Van Olmen, Nijlen: De gemeente staat achter Molternetebrug als hefboomproject.
- Bart De Boel, Geel: Akkoord met de algemene lijnen, hier en daar moeten nuances wat aangepast worden.
- Benny Eyckmans: Geel ziet nog kansen, deze werden per mail doorgegeven:
  - De oude meander tussen Olen en Geel zou opnieuw opgelegd kunnen worden. Dit kan educatief interessant zijn, ook qua natuurbeleving. Logies of recreatie op het water zijn mogelijkheden. Er moeten immers werken gebeuren en dan kan dit meegenomen worden. Nu is er qua beleving alleen afvaart.
  - Geel denkt al lang aan een uitzicht/toeristentoren om de zachte natuurbeleving/recreatie wat te verhogen (bv. Natuurgebied Neerhelst op Ten Aard/ Bossen van Bel /of nu de oude Netemeander). Het is een statisch geheel dat perfect kan aansluiten op fietsroutes of Netevaarten. Mogelijks kan zoiets mee genomen worden als zachte recreatie.

- Mizel Gebruers, Vorselaar: De gemeente steunt valleilandbouw en heeft een extra voorstel voor een brug over de Aa. Het collegebesluit zal overgemaakt worden.
- Mien Van Olmen, Herentals: De stad is positief over de voorstellen. Ook historisch patrimonium kan een toegangspoort zijn voor de regio.
- Gert Van de moortel, Boerenbond: Boerenbond verwachtte eerst een globale visie voor de vallei door het samenleggen van alle beleidsplannen met (mogelijk extra) ruimteclaims, bv. rond windturbines, rond de haalbaarheidsstudie voor een leidingstraat ... om zo mogelijke conflicten te detecteren en bespreekbaar te maken met de bedoeling zo vroeg mogelijk in de procedure een gedragen oplossing te kunnen uitwerken binnen de bepalingen van de intentieverklaring. Zo wordt ook vermeden dat zoals bv. in Graafweide-Schupleer zowel vanuit natuur als vanuit landschap, los van elkaar aan een eigen beheerplan wordt gewerkt. Rond boscompensatie bv. ontbreekt ook een globale visie. Nu wordt steeds ad hoc gewerkt wat vaak een nieuwe, ruimtelijk willekeurige, claim op landbouwgrond tot gevolg heeft. Wat het onmogelijk maakt om, zelfs in agrarisch gebied, rechtszekerheid voor landbouwers te creëren.
  - Christophe Vandevoot, RV: Het was uitdrukkelijk niet de bedoeling van de intentieverklaring om een nieuwe visie op de vallei uit te werken. Wel om na te gaan welke de concrete verbindende projecten kunnen zijn waarrond samengewerkt kan worden om de verschillende bestaande (sectorale) visies geïntegreerd aan te pakken en tot synergie te komen. De globale doelstellingen en ambities zijn neergeschreven in de intentieverklaring.
  - Marc Florus, VMM: De oefening in de werkateliers heeft net resultaat bereikt omdat er heel concreet gewerkt is.
  - Cathy Berx, voorzitter: De intentieverklaring bevat de visie op de vallei, de voorgestelde hefboomprojecten kaderen daarin. Indien er in de toekomst nieuwe en andere ruimtevragen komen, zullen die vanuit die globale visie op de vallei ook bekeken en gekaderd worden.
  - Mien Van Olmen, Herentals: De stad Herentals wil boscompensatie op de juiste plekken en maakte een nota over de invulling van boscompensatie over aan het kabinet van de gouverneur.

Afspraken:

- De leden van de OC geven tegen 1 november 2016 aan of ze akkoord gaan met de voorgestelde hefboomprojecten en deze mee verder willen uitwerken.

4. Varia en rondvraag

Artikel uit Boer en Tuinder 'Bemesten in 2016' van 26 februari 2016

- Cathy Berx, voorzitter: In het artikel 'Bemesten in 2016' in Boer & Tuinder van 26 februari 2016 werd niet correct geïnformeerd over de regelgeving m.b.t. onbevaarbare waterlopen. De via het decreet op het Integraal Waterbeleid van kracht zijnde afstandsregels van 1 m en 5 m worden niet vermeld. Deze afstandsregels zijn echter van cruciaal belang. Binnen een strook van 1 m mag er geen enkele grondbewerking gebeuren en mogen er geen pesticiden gebruikt worden. Binnen een strook van 5 m langsheen de waterloop mag er niet bemest worden. Het niet naleven van deze regels kan ernstige gevolgen hebben voor de waterkwaliteit van onze waterlopen. De verschillende waterloopbeheerders zijn dan ook al geruime vragende partij om dit meer onder de aandacht te brengen en tegen overtredingen op te treden.
- Gert Van de moortel, Boerenbond: De formulering kon concreter zodat er geen verkeerd begrip mogelijk was. Boerenbond communiceert uitvoerig over het belang van goede bemestingspraktijken en het belang van goede waterkwaliteit. Zo wordt bv. wekelijks een beeld van de campagne MAP-man op een volledige bladzijde in Boer & Tuinder opgenomen. Ook over beheersovereenkomsten en agromilieumaatregelen die hieraan kunnen bijdragen wordt op geregelde tijdstippen gecommuniceerd. Boerenbond vraagt nadrukkelijk om in de toekomst onmiddellijk te reageren op artikels wanneer men dat nodig acht. Uitstellen van de reactie om de opmerking op OC te kunnen brengen, draagt weinig bij tot een snelle oplossing en meer begrip.

Handhaving in de vallei

Toelichting door Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij.

Afspraken:

- De betrokken gemeenten houden Marc Florus, VMM en Bram Abrams op de hoogte van de stand van zaken van de herstellorders voor illegale ophogingen.

Waterkwaliteit verbeteren in speerpuntgebied Kleine Nete II

Toelichting door Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij.

Sigmaplan-in-actie-dag 7 oktober 2016

Wandel- en fietstocht ... over Sigmaplan en Sigma-project Dijlemonding, Brasserie 3 Ri4en in Rumst.

Controle afkoppelingsbeleid

- Mien Van Olmen, Herentals: Bij bouwwerken wordt niet steeds voldaan aan de voorwaarden van het afkoppelingsbeleid, waardoor er problemen ontstaan bij hevige regenval. De gemeente is niet bevoegd om te controleren.
  - Marc Florus, VMM: VMM is hiervan op de hoogte, op oude industriezones op bij leidingen onder woningen is afkoppeling vaak problematisch, ook bij nieuw aangelegde rioleringen zijn er problemen.

Actiepunten

- De leden van de OC geven voorstellen tot aanpassing of suggesties voor de inspiratiegids door tegen 1 november 2016.
- De Vlaamse administraties geven aan of ze mee willen werken aan de uitwerking van een kader waarmee lokale besturen landbouwbedrijven die willen verbreden of omschakelen kunnen ondersteunen.
- De leden van de OC geven tegen 1 november 2016 aan of ze akkoord gaan met de voorgestelde hefboomprojecten en deze mee verder willen uitwerken.
- OE kijkt, in overleg met gemeente Grobbendonk en ANB, de mogelijkheden om het geplande beheerplan te verruimen tot de omgeving en koppelt hierover terug.
- De betrokken gemeenten houden Marc Florus, VMM en Bram Abrams op de hoogte van de stand van zaken van de herstellvorderingen voor illegale ophogingen.